

Załącznik nr 2 do
Zarządzenia Nr 3/2014
dyrektora PSwG
z dnia 14.02.2024r.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Przedszkole Samorządowe w Gruszczykach
Gruszczyce 21, 98 – 235 Błaszki

Wersja skrócona

Jednym z najważniejszych celów działania przedszkola jest chronienie dzieci przed przemocą fizyczną i psychiczną, edukacyjną, materialną oraz cyberprzemocą - niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci jakiegokolwiek formy przemocy. W przedszkolu musicie otrzymać pomoc w każdej sytuacji, w której jesteście bądź możecie być krzywdzeni. Obowiązkiem przedszkola jest odpowiednia reakcja na każdą formę krzywdzenia, niezależnie czy ma ona miejsce w środowisku przedszkolnym czy pozaprzedzkolnym.

W celu ochrony dzieci przed różnymi formami krzywdzenia bardzo ważna jest znajomość i przestrzeganie praw dziecka. Ochrona praw dziecka jest powinnością rodziców/opiekunów i wszystkich pracowników placówki. Zarówno pracownicy przedszkola jak i rodzice/opiekunowie zobowiązani są traktować dzieci z należyтым szacunkiem, z poszanowaniem ich godności, dóbr osobistych i potrzeb. Wszyscy jesteśmy równi bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci przemocy w jakiegokolwiek formie.

Przedszkole podejmując swoje działania w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych wprowadziła dokument - „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument ten jest również wyrazem troski o godność oraz o dobro fizyczne i psychiczne dzieci.

Co możecie znaleźć w dokumencie „Standardy Ochrony Małoletnich”

- Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka;
- Zasady bezpiecznych relacji pracowników przedszkola z dziećmi;
- Zasady zapewniające bezpieczne relacje między dziećmi;
- Bezpieczeństwo online

I. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

1) Przemoc fizyczna

Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:

- ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka
- okrągłe punktowe poparzenia
- opuchlizna, złamania, zwichnięcia
- skarpetkowe odparzenia
- siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu

Pośrednio obserwowane zachowania dziecka:

- lęk przed rozebraniem się,

- lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- nadmierna apatia lub agresja.

2) Przemoc psychiczna

Formy przemocy psychicznej:

- zaniechywanie emocjonalne (nie zauważanie, nie docenianie, nieodpowiadanie na emocje – uczucia dziecka są nieważne)
- relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu
- nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem
- niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

Objawy przemocy psychicznej:

- zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- psychosomatyczne (ból jelitowo– żołądkowe, ból i zawroty głowy),
- moczenie i zanieczyszczanie się,
- ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
- brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
- depresja, fobie, lęki,
- zachowanie destrukcyjne,
- kłopoty z kontrolą emocji,
- poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
- problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

3) Wykorzystanie seksualne

Konsekwencje przemocy seksualnej:

Somatyczne:

- infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego,
- urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność,
- ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych,
- urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,
- niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu,
- spadek apetytu,
- trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem.

Poznawcze, emocjonalne, behawioralne:

- zbytnia erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,
- prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników,
- zachowania masturbacyjne,
- erotyczne rysunki lub zabawy dziecka,
- zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne,
- zaburzenia przyjmowania pokarmu,
- u małych dzieci zachowania o charakterze regresywnym, takie jak moczenie się, ssanie palca, kiwanie, izolowanie się, zamykanie się w sobie,
- lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek,
- lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,
- zachowania agresywne i (lub) autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa),
- poczucie winy, krzywdy.

4) Zaniedbywanie

a) Zaniedbanie fizyczne (zmiany w wyglądzie i higienie) – objawy:

- ubiór nieadekwatny do warunków atmosferycznych (pór roku),
- brudne i zaniedbane ubrania (brzydko pachnące), rażąco małych rozmiarów odzież,
- brudna skóra (choroby skórne w tym pasożytnicze: świerzb, wszawica),
- przewlekłe nieleczone choroby, brak wizyt u lekarza, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny,
- nieodpowiednie odżywianie: niedożywienie – dostarczanie dziecku zbyt małej ilości jedzenia lub pokarmu o niedostatecznej jakości, otyłość – przekarmianie,
- omdlenia
- pozostawianie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci – niedbanie o higienę snu i bezpieczeństwo

b) Zaniedbanie emocjonalne (zmiany w zachowaniu i emocjach)

- trudności w nawiązywaniu i utrzymaniu relacji z innymi dziećmi,
- problemy z koncentracją,
- apatia, bierność, płaczliwość, drażliwość,

c) Zaniedbanie edukacyjne

- częsta absencja w przedszkolu lub chroniczne spóźnianie się,
- brak zainteresowania zabawą, nauką, niskie osiągnięcia w edukacji

2. Rozpoznawanie i reagowanie personelu placówki na krzywdzenie dzieci

- 1) Personel placówki posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków, zwraca szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu.**
- 2) W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka, personel placówki powiadamia dyrektora placówki lub koordynatora do spraw SOM.**
- 3) Dyrektor oraz koordynator do spraw SOM monitoruje sytuację i dobrostan dziecka. W uzasadnionym przypadku organizuje spotkanie z rodzicami/opiekunami prawnymi małoletniego, informuje ich o podejrzeniu krzywdzenia oraz przekazuje informacje na temat dostępnej oferty wsparcia psychologicznego i/lub materialnego, motywuje ich do szukania dla siebie pomocy. Przebieg rozmowy dokumentowany jest w formie notatki służbowej.**
- 4) W sytuacji zaniedbania w wykonywaniu obowiązków rodzicielskich oraz niechęć do współpracy z placówką, dyrektor przedszkola, zgodnie z art. 572 § 1, § 2. Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeksu postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1550) może wystąpić do sądu opiekuńczego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.**

II. Zasady bezpiecznych relacji pracowników przedszkola z dziećmi

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników placówki jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy placówki mają obowiązek traktować każde dziecko z należnym mu szacunkiem uwzględniając przy tym jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy placówki, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz posiadanych kompetencji i doświadczenia zawodowego.

1. Komunikacja pracowników budująca dobre relacje z dziećmi

Pracownik Placówki:

- 1) zachowuje cierpliwość, ze spokojem i szacunkiem odnosi się do dziecka;
- 2) uważnie słucha dziecka i stara się udzielać mu odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i ich wieku;
- 3) okazuje zrozumienie dla trudności i problemów dziecka;
- 4) każdorazowo utrzymuje profesjonalną relację z dzieckiem, stosuje komunikację i działania wobec dziecka dostosowane do sytuacji;
- 5) daje dziecku gwarancję nietykalności cielesnej - nie stosuje wobec niego żadnej formy przemocy;
- 6) w procesie rozwiązywania konfliktów dba o komunikację dającą dziecku poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego;
- 7) traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby;
- 8) podejmuje czynności, które mają na celu dobro i interes dziecka;
- 9) promuje zasady „dobrego wychowania” - podejmuje wobec dziecka działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw;

- 10) nie zawstydzia dziecka, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża;
- 11) daje dziecku prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach;
- 12) nie podnosi głosu, chyba że wynika to z sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka;
- 13) nie grozi dziecku, nie wypowiada się w sposób uwłaczający jego godności i poczucia własnej wartości;
- 14) nie ujawnia drażliwych informacji o dziecku osobom do tego nieuprawnionym;
- 15) szanuje prawo dziecka do prywatności, a jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, w związku z koniecznością jego ochrony, wyjaśnia mu zaistniałą sytuację i powody działania;
- 16) jeśli pojawi się konieczność rozmowy z dzieckiem na osobności, pozostawia uchylone drzwi do pomieszczenia w którym prowadzona jest rozmowa i dba, o to aby pozostawać w zasięgu wzroku innych. Jeżeli sytuacja tego wymaga pracownik może poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy z dzieckiem.

2. Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

W komunikacji pracowników z dziećmi zabrania się:

- 1) wykorzystywania wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (np.: zastraszania, przymuszania, gróźb);
- 2) stosowania jakiegokolwiek formy przemocy psychicznej wobec dziecka, np.: izolowania, pomijania, obniżania statusu dziecka w grupie, stygmatyzowania dziecka z powodu jego zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej, ośmieszania, poniżania, wyzywania, grożenia, wyszydzania dziecka i wyśmiewania;
- 3) stosowania jakiegokolwiek przemocy fizycznej wobec dziecka np.: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, ograniczenie swobody ruchu, bicie, popychanie, szturchanie, szczypanie, klapsy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk, ciągnięcie za włosy, pociąganie za uszy;
- 4) umieszczania obraźliwych, ośmieszających dziecko rysunków, zdjęć i filmów, rozpowszechniania wszelkich nieprawdziwych, poniżających dzieci materiałów;
- 5) stosowania naruszających godność dziecka wypowiedzi o podtekście seksualnym dotyczących np. płci, ciała, wyglądu, ubioru z podtekstem seksualnym;
- 6) stosowania dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci;
- 7) stosowania wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów;
- 8) publikowania prywatnych zdjęć, ani innych informacji o dziecku i jego rodziny w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanej strony;
- 9) składania dziecku propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
- 10) ujawniania jakichkolwiek wrażliwych informacji nt. dziecka, informacji o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej, światopoglądu, religii;
- 11) przyjmowania prezentów od dziecka oraz jego rodzica/opiekuna. Wyjątkami są drobne, okazjonalne podarunki związane ze świętami w roku szkolnym np. kwiaty, bombonierki, prezenty składkowe itp.;
- 12) faworyzowania dziecka;

- 13) nawiązywania z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych jak również składania mu propozycji o nieodpowiednim bądź mogącym być dwuznacznie zrozumianym przez dziecko charakterze, obejmuje to także formułowanie komentarzy o charakterze seksualnym, stosowania żartów, używania gestów o seksualnym podtekście, oraz zabrania się udostępniania dziecku treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę;

3. Kontakt fizyczny z dzieckiem

1. Kontakt fizyczny nie może wiązać się z jakakolwiek gratyfikacją dziecka ani wynikać z relacji władzy.
2. Kontakt fizyczny z dzieckiem nie może być niejawnym bądź ukrywany.
3. Pracownik nie narusza nietykalności osobistej dziecka. Nie zachowuje się w sposób niestosowny i dwuznaczny; nie dotyka dziecka, nie głaszcze, nie poklepuje w sposób poufały.
4. Każdorazowo należy kierować się swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.
5. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.
6. Pracownik, który ma świadomość, iż dziecko doznało jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z dzieckiem, wykazując zrozumienie i wyczucie.
7. W sytuacjach wymagających kontaktu fizycznego np. pomocy podczas ubierania się, rozbierania, jedzenia, mycia, korzystania z toalety czy czynności pielęgnacyjnych i higienicznych unikają innego kontaktu fizycznego z dzieckiem niż niezbędny.

4. Kontakt pracowników z dziećmi i ich rodzicami poza godzinami pracy

1. Kontakt z dzieckiem, co do zasady powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków pracownika.
2. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail).
3. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, pracownik musi poinformować o tym Dyrektora, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
4. Jeżeli pracownicy utrzymują relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka to zobowiązani są do zachowania w poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych.

III. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między dziećmi

1. Dzieci zostają zapoznane z zasadami regulującymi funkcjonowanie grupy uwzględniającymi prawa dziecka.

2. Pozytywne zachowania dzieci wzmacniane są poprzez nagradzanie: słowne (pochwała indywidualna, pochwała w obecności dzieci), nagroda rzeczowa, pochwała przekazana rodzicowi.
3. W każdej sytuacji dziecko jest informowane o konsekwencji swojego zachowania.
4. Po zauważeniu zachowań niepożądanych, z każdym dzieckiem jest przeprowadzana rozmowa.
5. Zachowania niepożądane:
 - 1) obrażanie kolegi/koleżanki;
 - 2) wszelka przemoc fizyczna: bicie/popychanie/szturchanie/gryzienie/plucie/kopanie, wyzwiska kierowane w stronę kolegi/koleżanki;
 - 3) używanie niecenzuralnych słów;
 - 4) dotykanie miejsc intymnych/podglądanie kolegi/koleżanki w ubikacji/ pokazywanie miejsc intymnych.

Ponadto zabronione jest:

- zachowywanie się w sposób zagrażający życiu bądź zdrowiu, nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
- używanie ognia na terenie przedszkola, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek).

IV. Bezpieczeństwo online

1. Pracownicy realizując powierzone im zadania do wykonania muszą mieć świadomość zagrożeń, jakie nierozzerwalnie wiążą się z wykorzystywaniem technik cyfrowych w pracy, oraz sieci Internet, w związku z powyższym zobowiązani są do podnoszenia swoich kwalifikacji i świadomości w zakresie stosowania cyberbezpiecznych rozwiązań w pracy.
2. Nie wolno nawiązywać kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
3. Pracownicy powinni potrafić rozpoznać zagrożenia, jakie związane są z przenikaniem ich działalności czysto osobistej, jaką realizują z wykorzystaniem sieci Internet, z działalnością zawodową, w szczególności jeśli chodzi o przenikanie się tych sfer aktywności pracownika, jako osoby prywatnej i aktywności dzieci, które w zależności od jej formy mogą zostać skorelowane.
4. Podczas zajęć z dziećmi pracownicy zobowiązani są do nie korzystania z prywatnych telefonów i innych urządzeń, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, iż mogą one zakłócić prowadzenie zajęć.

Pamiętaj!

1. Zawsze, jeśli dzieje się dziecku krzywda, nie jest bezpieczne, powiedz o tym wychowawcy grupy, pedagogowi lub innemu pracownikowi przedszkola. Opowiedz o sytuacji oraz poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia. Poproś o pomoc, reakcję i wsparcie.

2. Podczas rozmowy pracownik przedszkola pozwoli Ci swobodnie mówić, może zadać dodatkowe pytania, aby uzyskać jak najwięcej informacji. Jeżeli nie pamiętasz kolejności wydarzeń, nie przejmuj się, ona nie jest najważniejsza.
3. Po rozmowie pracownik placówki podejmie stosowne kroki, zgodne z zakresem swoich kompetencji, mające na celu ochronę dziecka. Podjęte zostaną odpowiednie działania m.in. wyjaśniające. Przedszkole może również prowadzić te działania we współpracy z rodzicami/opiekunami dziecka.
4. Jeżeli dziecko jest ofiarą przemocy w sieci Internet, zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej - przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia, posty, komentarze itp. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.
5. Dyrektor placówki zastosuje przewidziane prawem działania wobec sprawcy/sprawców przemocy oraz odpowiednie wsparcie dla dziecka.